

ԱՆԱՐԻՏ ՀՈՎՍԵԹՅԱՆ

Արցախի ներկան հայասանի ամպազան է

Նոյեմբերի 25-ին գերմանական «Թագեսզիթերը» ժառանգելով...

Սեպտեմբերից ի վեր Գերմանիան, նրա «Կանաչ» արտոնարտի մասին...

Հվեյցարական «Նոյե ցյուրխեր ցայթունգի» Մոսկվայի թղթակից...

«Տեղի հայրությանը վստահալիմ վիճակի մեջ դնելու» կոչ...

«Քաղաքացիական բնակչությունը թակարդում է: Ադրբեյջանի կառավարությունը...

120 000 դարաբաղցի հայեր թակարդում են ընկել, գրում է «Նոյե ցյուրխեր ցայթունգը»...



Տալիս: Նույնիսկ սեպտեմբերի կեսերին, երբ հայ-ադրբեյջանական սահմանագծի երկայնքով կարծատե...

«Ռուսաստանը կորցրել է ազդեցությունը, գրում է հոդվածագիրը... Բաբուն յուրաքանչյուր միջադեպով փորձում է ընդլայնել իր վերահսկողությունը...»

նր կարծես ոչ ցանկանում, ոչ էլ ի գորու է Ալիեի չափավորել:

Պայլար՝ խաղաղության մայմանագրի համար: Այս սարի ԵՄ-ն միջնորդական ակտիվ ջանք գործադրեց...

լրության սեղակայումը: Ըստ վերլուծականի, Ալիեյը եւ ներհաղափական ճնշման սակ գործող Նիկոլ Փաշինյանը ցանկանում էին մինչեւ սարեվերջ բեկուն արձանագրել:

Քրիստոնյա աշխարհը, մանավանդ Գերմանիան, ուկրաինական դատարանի դատաւարական անհատը...

Քրիստոնեական աշխարհի լուսավոր դարական է Արցախը, եւ Հիսուսը ծնվելուն ընդառաջ՝ այնտեղ խաչվում է հիմա:

Ո՞ւմ խաղն է իրավիճակի այս արունը

Լաչինի միջանցքում ու դրա հետեւանով նաեւ Արցախում ադրբեյջանցիների ստեղծած լարված իրավիճակին...

«Մոսկվայի կոմսոմոլեց» («ՄԿ») թերթի էլեկտրոնային կայքէջի ամսի 14-ի հրատարակումը վերնագրված է «Լեռնային Ղարաբաղը հայսնվել է լիակատար քաղաքացիական ճեղք առանց դատարանի ու գազի»...

«Այսպես կոչված ադրբեյջանական բնապահական ակտիվիստները, որոնց թվում ներկա են հանկարծ բնապահական կանոններով մտնողները...

աջ արմատական «Բոզկուրս» («Գործայլեր» - Գ. Մ.) դաժնութեան կազմակերպության կողմնակիցներ, շարունակում են Ղարաբաղը Հայաստանի հետ կապող Ստեփանակերտ-Գորիս մայրուղու քաղաքացիականը...»

Ամրադարձ կատարելով ադրբեյջանական ու հայկական կողմերի դիմադրողների միջեւ հայսնված ռուս խաղաղապահների անմոտապահ միջակայքում, քաղաքացիականը դադարեցնելու ԱՄՆ-ից ու Ֆրանսիայից հնչած կոչերին...

այս սարվա լույս մարտի 9-ի գիշերը) գազային քաղաքացիականը, հողվածագիրը ներկայացնում է ՌԴ ԱԳՆ Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների դեպարտամենտի միջնորդական ակտիվ ջանք դասախոս Ալեքսեյ Զուլիմի արձագանքը...

«Իրադարձությունների հետագա ընթացքը մեծ մասամբ կախված է այն բանից, թե որքանով է ադրբեյջանական կողմը իր գործողություններում իմունուրոյն... կայքէջի մատուցմամբ՝ նկատել է

ռուս փորձագետը: Մինչեւ վերջ հայսնի չէ՝ Ադրբեյջանում է արդյոք իրավիճակի սրման նախաձեռնողը...

Չուղիների գնահատմամբ, եթե Ադրբեյջանը իմունուրոյն է գործում, Ռուսաստանի համար ավելի հեշտ կլինի: Անտուս, նկատելի ունի կարգավորման միջնորդական առաջնությունը: «Հակառակ դեպքում ռուսական ջանքերը լրացուցիչ դժվարությունների դեմ կամենան: Թուրքիայի զգալի ներկայությունը նշանակում է, որ կարգավորման համար այլ ջանքեր են դրախտվում»:

Եթե իրավիճակի սրմանը Թուրքիայի մասնակցությունը կա, ապա այդ դեպքում, ֆաղափառ խոսքով, «մեծ հավանականությամբ կարելի է ենթադրել, որ սա մաս է կազմում այն խաղի, որը մշտապես վարում է Երդղանը»:

ԱՆՆԱ ԱՐԱՄՅԱՆ

Մոսկվայում հնչեցին կոմպոզիտոր Էդուարդ Միրզոյանի կամերային ստեղծագործությունները

Երաժշտագետ



Դեկտեմբերի 2-ին Մոսկվայի «Նիկո» արվեստների թատերասրահում հնչեցին հայ մեծանուն կոմպոզիտոր Էդուարդ Միրզոյանի կամերային ստեղծագործությունները: Գրվածքը խորհրդանշում էր ՀԽՍՀ և ԽՍՀՄ վասակավոր եւ ժողովրդական նկարիչ, ֆանդակագործ Նիկոլայ Նիկողոսյանի ծննդյան 104-ամյակը, նաեւ ՀՀ ու ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ, կոմպոզիտոր Էդուարդ Միրզոյանի հետ նրանց ունեցած մտերմիկ ընկերությունը: Գրվածքի կազմակերպիչը ֆանդակագործի դուստրն էր՝ «Նիկո» արվեստների թատերասրահի սնօրեն Գայանե Նիկողոսյանը:

«Երկու վառ անհասականություն, երկու հսկայական սաղանդներ, որոնք նույնիսկ արտաբնական նման էին իրար, երկուսն էլ կյանքի օրոք ճանաչված եւ սիրված են եղել: Քանդակագործ, նկարիչ Նիկոլայ Նիկողոսյանի ստեղծագործություններն այսօր էլ զարդարում են սարքեր երկրների թատերասրահները, իսկ կոմպոզիտոր Միրզոյանի երաժշտությունը շարունակում է հնչել աշխարհի սարքեր բեմերում՝ ինքնուրույն հարթելով իր ճանապարհը: Երկուսն էլ լուրջ ընդհանրություններ ունեին, սիրում էին իրենց հողը, կյանքը, մեծարում էին գեղեցիկն ու ներդաշնակը, նաեւ ունեին ստեղծագործ մարդկանց բնորոշ քեֆ անվերապահ լավատեսություն եւ թե՛ կասկածներ: Ես ենթադրում եմ, որ մեծ Վարդեսներն այնքան վերելում այդպես են կանխորոշել, Նիկոլայ Նիկողոսյանի ծննդյան օրը նրա ֆանդակների եւ կտավների ներքո հնչեցնել Էդուարդ Միրզոյանի երաժշտությունը»,- այսպիսի խոսքերով հանդես եկավ իր բացման խոսքում կոմպոզիտորի որդին՝ հանրահայտ բժիշկ-օրթոթեղ Արսակ Միրզոյանը:

Գրվածքի մեծակատարներն էին դաշնակահարուհի, միջազգային մրցույթների դափնեկիր Ծափ Թադեոսյանը Հայաստանից, Մոսկվայի «Musica Viva» կամերային նվագախմբի մեծակատարներ, ջութակահարուհի Ելենա Կործենեիչը եւ թավջութակահար Էմին Մարտիրոսյանը:

Գրվածքի բացումն ազդարարեց միրզոյանական «Պոեմ»-ը (1971)՝ գրված դաշնակահարուհի համար եւ նվիրված կոմպոզիտորի դստերը՝ Զարուհի Միրզոյանին: Ծափ Թադեոսյանի կատարմամբ այս էֆստրիսիվ հնչողությամբ հանրահայտ ստեղծագործությունը բացահայտվեց սոնորիտական հնչողությամբ՝ ձեռք բերելով խոհափիլիսոփայական հասկանիչներ:

Թավջութակի եւ դաշնակահարուհի համար գրված սոնատը (1965) հնչեց Էմին Մարտիրոսյանի եւ Ծափ Թադեոսյանի ներդաշնակ եւ միաձուլված կատարմամբ: Այս ստեղծագործությունը Միրզոյանը գրել է Մոսկվայի Ռոստրոպովիչի համար, որը եղել է նաեւ սոնատի առաջին կատարողը: Արսակ Միրզոյանի խոսքով՝ սոնատն ունի ստեղծման թատերականություն: Երբ Մոսկվայի Ռոստրոպովիչը խնդրել է Միրզոյանին գրել թավջութակի սոնատ, որոշ հանգամանակների թատերական Միրզոյանը չի կարողացել այն արագ ավարտել, եւ Ռոստրոպովիչը Միրզոյանին հրավիրելով իր ամառանոց՝ երեք օրով բառացիորեն փակել է նրան այնտեղ՝ խնդրելով ավարտել ստեղծագործությունը:

Սոնատում ազգային մտածողությունը զուգորդ-

վում է վառ, ժամանակակից երաժշտական գրելաձևի հետ, եւ կատարողները վիրտուոզ կերպով հաջողեցին վերարտադրել հեղինակի մտածողությունն ու ստեղծագործության հնչողական թարմությունը:

«Ալբոմ Թոռնիկիս» դաշնակահարուհին շարժելով (1984) նվիրված կոմպոզիտորի թոռնուհուն, մանրակերտ կերպարների մի ողջ փունջ է՝ հյուսված նուրբ երեւակայության եւ տրամադրությունների բազմազան թելերով: Ծափ Թադեոսյանի մեկնաբանումը գրավում էր իր թափանցիկ հնչողությամբ, զգացմունքային հավասարակշռությամբ, կերպարների անբռնազբոս եւ հսկայ ուրվագծմամբ:

«Ինտրոդուկցիա եւ անընդհատ շարժում» ջութակի եւ նվագախմբի համար ստեղծագործությունը հնչեց ջութակահարուհի Ելենա Կործենեիչի եւ դաշնակահարուհի Ծափ Թադեոսյանի կատարմամբ: Ելենա Կործենեիչի ջութակը հնչում էր զարմանալիորեն չափ եւ թավ, «արմենական» հնչողությամբ լեցուն զույներով, հուզականության եւ վերադարձի բարձր լարումով: Դուրսում երաժիշտները հրաշալիորեն էին լրացնում միմյանց՝ անփակելի կուռ հնչողությամբ գերելով ունկնդրին:

Գրվածքի ավարտին դաշնակահարուհին տրոյի համար փոխադրմամբ հնչեց Էդուարդ Միրզոյանի «Շուրանիկ»-ը՝ (1957) գրված «Զառու» ֆիլմի համար:

Դաշնակահարուհի Ծափ Թադեոսյանի խոսքով՝ ռուս հանդիսատեսն իր համար կրկին եւ նորովի բացահայտեց Միրզոյանի երաժշտությունը: Ծափը ցանկություն էին հայտնում ավելի հաճախ ունկնդրել այն: Երաժիշտների համագործակցությունը բարձր մակարդակի վրա էր, իսկ համերգը կայացավ բարձր գեղագիտական եւ հուզական մթնոլորտում:

Մեծանուն կոմպոզիտոր Էդուարդ Միրզոյանի երաժշտությունը, հիմնված լինելով ազգային վրա՝ միաժամանակ ունի համամարդկային արժեք եւ աշխարհի ամենասարքեր բեմերում կարողանում է իր լուսավոր հետքը թողնել ունկնդիրների սրտերում:

Հ.Գ. - Ի դեռ, համերգի ամբողջական ժամանակը կարելի է ունկնդրել «Նիկո» թատերասրահի յուրօրյան ալիքում:

Գիտաժողով նվիրված Վլադիմիր Հարությունյանի 65-ամյակին

2022թ. դեկտեմբերի 9-ին ՀՀ ԳԱԱ միստերի դահլիճում տեղի ունեցավ համարմետական գիտաժողով «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-սնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրներ» թեմայով՝ նվիրված ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, սնտեսագիտության դոկտոր, դոկտոր Վլադիմիր Հարությունյանի ծննդյան 65-ամյակին:

Գիտաժողովը ողջունելի խոսքով բացեց ՀՀ ԳԱԱ նախագահ ակադեմիկոս Ա. Սարգսյանը: Այնուհետեւ միստի նախագահող ՀՀ ԳԱԱ հայագիտության եւ հասարակական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-ֆարսուղար, Տ.Գ.Գ., դոկտոր Յուրի Սուվարյանը հակիրճ ներկայացրեց Վլադիմիր Հարությունյանի կյանքի որոշ դրվագներ: ՀՀ նախագահ Վահագն Խաչատրյանը հանգամանալից խոսեց գիտության եւ կրթության զարգացման հետագա ուղեցույցների մասին:

- Ես լուրջ ափսոսում եմ, որ Վլադիմիրն այսօր մեզ հետ չէ, բայց, միաժամանակ, համոզված եմ, որ այն ավանդույթները, որոնք նա թողել է ինստիտուտում, շարունակություն կունենան: Այսօրվա մեր գլխավոր մարտահրավերն անվստահության խնդիրն է: Ամեն ինչ է դրա մեջ մտնում, եւ այդ խնդիրը մենք մոտեցնում ենք կարողանալով լուծել: Հաջող խնդիրը կրթության բնագավառն է: Առանց այդ համակարգի հիմնարար փոփոխության՝ հաջողություններ չենք կարող ունենալ: Ունենալ մասնագետների լրջազույն խնդիր, եւ առանց կրթության, առանց գիտելիքի հաջողություն չենք կարող ունենալ: Սա մոտեցնում է մեզ համար ուղեցույց լինի,- ասաց ՀՀ նախագահ Վահագն Խաչատրյանը:

ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ակադեմիկոս Արմեն Սարգսյանը. «Վլադիմիր Հարությունյանը եղել է մեր լավագույն սնտեսագիտության մեկը, ով մեծ ներդրում է ունեցել ինստիտուտի, այդպես էլ սնտեսագիտության գիտական հիմքերի զարգացման գործում: Նա եղել է բոլորի կողմից սիրված անձնավորություն»:

Ելույթ ունեցան ՀՀ ԳԱԱ Մ. Զոթանյանի անվան Տնտեսագիտության ինստիտուտի գլխավոր գիտաբան, ԵՊՀ ամբիոնի վարիչ, Տ.Գ.Գ., դոկտոր՝ Արմեն Սարգսյանը, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, Տ.Գ.Գ., դոկտոր՝ Արմեն Մելիքյանը, ՀՀ ԳԱԱ Մ. Զոթանյանի անվան Տնտեսագիտության ինստիտուտի գիտական ուղղության ղեկավար, Տ.Գ.Գ., դոկտոր՝ Ռոբերտ Սարգսյանը, ՀՀ ԳԱԱ գրականության ինստիտուտի սնտեսագիտական գիտությունների դոկտոր Վարդան Դերիկյանը, ինչպես նաեւ տղերքս հեղինակը:



Գիտական զեկուցումներով հանդես եկան ինստիտուտի երեսուցյակ ընդհանուր գիտաբանները՝ հետեւյալ թեմաներով՝ «Վիճակական գործոնի ազդեցությունը ՀՀ դարեմային անվստահության վրա», «Խաղողագիտության համալիրի զարգացման հիմնախնդիրների ֆանակական գնահատումը», «Աշխատատեղային զարգացման միտումները թվային տնտեսության զարգացման», «Տնտեսական անվստահության հիմնախնդիրներն ազգային անվստահության համակարգում»:

Վլ. Հարությունյանի երկու որդիները՝ Դավիթ եւ Տիգրան Հարությունյանները սնտեսագիտության դոկտորներ են, իսկ դուստրը՝ Աննա Հարությունյանը սնտեսագիտության թեկնածու է: Նրանք հաջողությամբ աշխատում են Հայաստանի տնտեսության սարքեր ոլորտներում:

Հարկ է նշել, որ Վլադիմիր Հարությունյանը հանդիսանալով ՀՀ ԳԱԱ սնտեսագիտության ինստիտուտի երկրամյա սնտեսագիտության սարքեր ոլորտների իր 65-ամյակը: Նա հեղինակել է շուրջ 150 գիտական հոդվածներ, որից մոտ 30-ը՝ մեմագրություններ:

ՍԵՓԸՆ ԳՐԱԳԻՏՆԵՐ
Ռուսաստանի բնագիտության ակադեմիայի դոկտոր

«Իմ ժամանակի մեծերը». ցուցահանդես Թեմեյան կենտրոնում

Թեմեյան կենտրոնի ցուցահանդեսը բացվեց Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ **Անասույի Ավետյանի** «Իմ ժամանակի մեծերը» խորագրով դիմանկարների ցուցահանդեսով: Այն կազմակերպվել էր Անասույի Ավետյանի հոբելյանի՝ 70-ամյակի շքանակներում՝ Հայաստանի Թեմեյան մշակութային միության նախաձեռնությամբ:

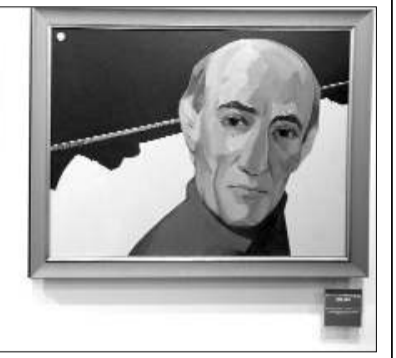
Ցուցահանդեսի բացմանը ներկա էր ԿԳՄՍ նախարար Վահրամ Դումանյանը, Հայաստանի նկարիչների միության նախագահ Սուրեն Սաֆարյանը, նկարիչներ, արվեստասեր հանրություն:

Ներկայացված է 30 աշխատանք, որոնք հեղինակի 2022 թվականի ստեղծագործություններն են: Դիմանկարների շարքում ներկայացվում են նկարչի ժամանակակիցները, երեւելի հայեր, որոնցից մի քանիսի հետ Անասույի Ավետյանը հանդիպել է իր կյանքի սարքեր փոփոխելու: Սա բացառիկ ցուցահանդես է և արվեստասեր հանրությանն է ներկայացվում առաջին անգամ:



Հրանտ Մաթեոսյանի, Հովհաննես Բաղրամյանի, Լուսինե Զաֆարյանի եւ այլոց դիմանկարները: Հեղինակը վստահեցնում է՝ ծնվել է մի ժա-

վեսը վաղուց հայտնի է մշակութասեր հանրությանը ինչդեպիսեպես քան անցյալի մշակութային ցուցահանդեսները, այնպես էլ մասնավոր հավա-



ծուներում: «Այս ցուցահանդեսում առանձնանում է հասկանալի կրթական մշակութային ցուցահանդեսը: Ներկայացված են 20-րդ դարի այն մեծերը, որոնք մշակութային են հայի մեծությունը սարքեր աստիճաններում», - նշեց Սուրեն Սաֆարյանը ու շնորհակալություններ ցուցաբերեց ցուցահանդեսի բացման առթիվ:

Հայաստանի նկարիչների միության նախագահ **Սուրեն Սաֆարյանը** եւս շնորհակալություններ ցուցաբերեց նկարչին հեթանոսական հետաքրքրության բացման առթիվ եւ վստահեցրեց՝ զարմացած եւ հիացած է Անասույի Ավետյանի աշխատանքներով: Նշեց, որ ցուցահանդեսը բաց կլինի մինչև դեկտեմբերի 16-ը:

Հայաստանի Թեմեյան մշակութային միության լրատվական գրասենյակ



Ցուցահանդեսում ներկայացված են Մարտիրոս Սարյանի, Մինաս Ավետիսյանի, Շառլ Ազնավուրի Հարություն Կալենցի, Առնո Բաբաջանյանի, Վիկտոր Համբարձումյանի, Սերգեյ Փարազանյանի, Տիգրան Պետրոսյանի, Պարույր Սեւակի, Վազգեն Անուշի, Սերգեյ Դովլաթովի,

Ցուցահանդեսում ներկայացված են Մարտիրոս Սարյանի, Մինաս Ավետիսյանի, Շառլ Ազնավուրի Հարություն Կալենցի, Առնո Բաբաջանյանի, Վիկտոր Համբարձումյանի, Սերգեյ Փարազանյանի, Տիգրան Պետրոսյանի, Պարույր Սեւակի, Վազգեն Անուշի, Սերգեյ Դովլաթովի,

Ցուցահանդեսում ներկայացված են Մարտիրոս Սարյանի, Մինաս Ավետիսյանի, Շառլ Ազնավուրի Հարություն Կալենցի, Առնո Բաբաջանյանի, Վիկտոր Համբարձումյանի, Սերգեյ Փարազանյանի, Տիգրան Պետրոսյանի, Պարույր Սեւակի, Վազգեն Անուշի, Սերգեյ Դովլաթովի,

մանակաբազմում, երբ ներկայացված մեծանուն հայերը մեծ ճանաչում ունեին ոչ միայն մեր երկրում, այլև նրա սահմաններից դուրս՝ ամենասարքեր ոլորտներում:

Հայաստանի Թեմեյան մշակութային միության նախագահ **Ռուբեն Միրզախանյանը** բարձր գնահատեց նկարչի մշակութային հետաքրքրությունը և առաջացնող ցուցահանդեսները եւ հավելեց, որ նրա ար-

ԱՇՈՏ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Վահան Արծրունու տարեվերջյան մենահամերգը

Վահան Արծրունու համերգները ունկնդիրների միջոց հաճելի անակնկալներ են խոստանում: Բազմաժանր ու բազմաբնույթ է նրա ստեղծագործական աշխարհը: Արծրունին միաժանրակ էլ հայկական ռոֆի ամենաիմաստալի ու վառ ներկայացուցիչներից է, եւ նույն հաջողությամբ հանդես է գալիս ազգային, ակադեմիական, հեղինակային երգի ու այլ երաժշտական ոճերում, ուսի նախորդ դժվար է կռահել, թե իր ստեղծագործության ո՞ր կողմերով նա կներկայանա իր հեթանոսական համերգին: Ըստ ընդունված ավանդույթի, ամեն սարի իր ծննդյան օրը՝ դեկտեմբերի 5-ին, Արծրունին ունկնդիրն է ներկայացնում սարեվերջի մենահամերգով: Այս անգամ այն սեղի ունեցավ «Արդեան» ցուցասրահում (հիմնադիր՝ Վազգեն Բրուսյան), որտեղ Արծրունին նախաձեռնել է արդեն մի քանի անգամ իրականացնում է «Մշակութային հիմնադրամ» համերգաշարը:



իրողություններից է:

Համերգը սկսվում է **Ռազմիկ Դավոյանի** բառերով գրված «Տխուր երգով», դրան հաջորդում է «Գուցե»-ը, որի կրկնաբար հեղինակն ու հանդիսատեսը կասարում են միասին: Բոլոր երգերին նախորդում են հեղինակային մեկնաբանությունները կամ հիշատակալից լուսնայինները:

«Այս» երգի կասարումից հետո Արծրունու է միանում ֆլեյթահարուհի **Նելլի Մանուկյանը**, որ վաղուց է համագործակցում նրա հետ, իսկ «Ծիծաղելի է, բայց փաստ է իրավ»-ից հետո՝ **Նարեկ Ավագյանը**՝ նույնպես ֆլեյթահար, Հայաստանի ազգային ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի ֆլեյթահարների խմբի կոնցերտմայստերը:

Մանուկյանը՝ արտահայտված զգայականությամբ եւ Ավագյանը՝ ակադեմիական վերացարկմամբ, հաջորդաբար կասարում են իրենց դարձվածները «Կոմիսսա. Տասը հայտնություն» շարքի երգերում՝ ներկայանալով հիացնելով իրենց կասարողական բարձր արվեստով: Իսկ Արծրունու՝ երեւանի ղեկավար կոնսերվատորիայում (Գոհար Գասպարյանի դասարան) իրականացրած ձայնը ունկնդիրն կսրում է գործ ու նշալի իրականությունից, ամեն հեռու-հեռուները՝ դեղին Ռեդեմ Հայաստան:

Ռոֆ-խմբի համար գրված «**Aditon**» եւ «**Cruzaid (Part Two)**» գործիքային կոմպոզիցիաները Արծրունու-Մանուկյան դուետի կողմից կասարվում են ակուստիկ սարքերով, բոլորովին այլ շեշտադրությամբ, եւ խանդավառությամբ են ընդունվում հանդիսատեսի կողմից:

Հնչում է նաեւ բանակային սարիներին գրված «Ես ի՞նչ եմ, իմ սեր» երգը. հեղինակի խոստովանությամբ՝ այն ժամանակներից շատ քիչ բան է փոխվել: Սակայն փոխվել է երգի գործիքավորումը. ի սարքերով այլ բանային ձայնագրության՝ այս անգամ այն հնչեց **Նելլի Մանուկյանի** հմայիչ սոլոյի ուղեկցությամբ: Հանդիսա-

ստի ձայնակցությամբ է կասարվում նաեւ «Երկիր Արմենիա, երազ Արմենիա» երգը:

Համերգի ընթացքում Արծրունին մեկ անգամ ներկայացնում է դասավոր հյուրերին՝ «Այս» ակումբի եւ «Սոփիակ» փրկարարական ջոկատի անդամ, ազատամարտիկ **Դմիտրի Սարսիրյան**, «Նարեկացի արվեստի ինստիտուտ» հիմնադիր ճիւղի **Նարեկ Հարությունյան** եւ **Արմինե Թամրազյան**: Վերջինիս ամուսնու՝ բանաստեղծ Ռազմիկ Դավոյանի բառերով գրված «Ողորմի սլեֆ» հուզիչ երգով էլ ավարտվում է համերգը:

Գրեթե երկու ժամ տևած համերգից հետո Վահան Արծրունու ընթացիկ անդամները՝ կինը՝ արձակագիր եւ թատերագետ **Անուշ Ասլիբեկյանը** եւ զավակները, ներկայանալով ծափահարությունների ուղեկցությամբ դափնի են բերում մոմերով զարդարված ծննդյան սրբերը եւ հնարավորություն է ստեղծվում մտերմիկ միջավայրում մոտենալ ու շնորհակալություններ արտահայտել երգիչ-կոմպոզիտորին, ում ներդրումը հայաստանյան մշակութային իրականության աշխուժացման եւ ժամանակակից ամենաառաջատար երաժշտական մշակույթների հետ փայլ դափնու գործում հիմնական անուրանալի է:

ՀԱՍՄԻԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Արվեստը, ունց սերը, հասուն է բոլոր տարիքներին

«Նարեկացի» արվեստի միության (ՆԱՄ) երեսմյան «հանգրվանի» հերթական հյուրերն էին Արագածոտնի թեմի Աժարակի «Սուրբ Մարիամե» եւ Սաղմոսավանի «Հայրոդաց տուն» սոցիալական կենտրոնների ներկայացուցիչները,- ովքեր ուսուցանում են, նրանք, ովքեր սովորում են ու ստեղծագործում, նաեւ նրանք, ովքեր օժանդակում են այդ կենտրոններին՝ կազմակերպություններ, անձինք, այդ կենտրոններում ստեղծվող արվեստով հեռաֆրվողներ:

Տարեվերջյան ցուցահանդես - ներկայացումը ոչ այնքան հազվեսվություն էր կենտրոնների գործունեության վերաբերյալ, որքան սոցիալական աջակցության կենտրոնների Կառավարության արվեստի տն, որում ներկայացնում էին համար բացահայտումներ արեցին, եւ այդ բացահայտումները երիտասարդ եւ հասակավոր ինքնուսուկարիչների գործերն էին: Շնորհալի մասնակիցների եւ աղջկաների գեղանկար աշխատանքները՝ հայրենի բնակավայրերը մասկերող կազմները, նախորդները, հոգեւոր - ֆրիսոնեական թեմաներով գործերը վկայում էին, որ սոցիալական կենտրոններին հաջողվել է զսնել նրանց, ովքեր ձգտում ունեն դեղի գեղեցիկը, դասրաս են սովորելու, կասարելագործվելու, եւ կարելու չէ, թէ ինչ սարիք են:

Այս սոցիալական կենտրոններում գործող արվեստի խմբերի Կառավարությունը թափոններից կենցաղային օգտագործման իրեր են դասրասում, դայուսակներ, սիկնիկներ, զարդասուկեր, հյուսում են մաֆրաների մեծածավալ գեղեցիկ գորգեր եւ այլն: Կավագործության արվեստանոց են ստեղծել. գեղանկար կավե ամանները եւս ցուցադրված էին «Նարեկացի» արվեստի միությունում՝ գործելն-գորգի ֆով:



Ցուցահանդեսն ուներ «Արվեստը հասանելի է բոլորին» խորագիրը. կազմակերպիչները նկատում էին մասնակիցների Երջանակը, եւ ուր ուրէլ սարիքում կարելի է սկսել զբաղվել արվեստով՝ ֆեզանում բացահայտելով այնպիսի հմարավորություններ, որոնց մասին չէս էլ կասկածել



կամ, զուցե, համադասխան դայմանների բացակայության դասճառով չէս զարգացրել շնորհը: Այդ ունակությունների բացահայտմանն են նդասում նաեւ այս սոցիալական ծրագրերի կազմակերպիչներն ու հովանավորները:

Կազմակերպիչների մեջ է «Չանգակասուն» բարեգործական ՀԿ-ն՝ «Ամբո Հայասանի հիմնադրամ»-ի հեճ համագործակցությամբ: Հիմնադրամը շուրջ ֆանհիմզ սարիքների ընթացքում կյանքի է կոչել բարեգործական ծրագրեր ա-

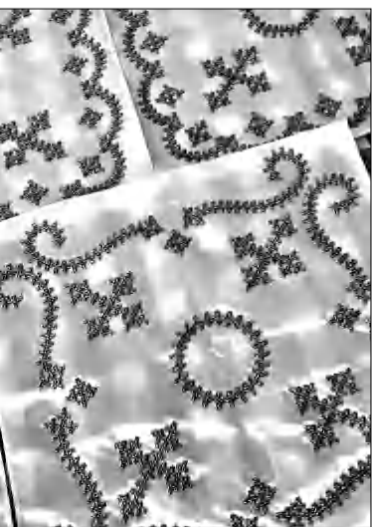
ռողջադասիության, մարդու իրավունքների, կրթության, գյուղատնտեսության եւ այլ ոլորտներում: Վերջինիս օժանդակությամբ «Չանգակասուն»-ը կանանց, երիտասարդների եւ երեխաների համար իրականացնում է բնադասիական միջավայրային դասընթացներ՝ թափոններից դիասանի իրերի դասրասում, իրագեկման դասընթացներ: Աժարակում գործող կենտրոնի սարածր բարեկարգվել է «Ամբո» եւ Հայ առաքելական եկեղեցու Արագածոտնի թեմի հովանավորությամբ, եւ հիմա անսեղ գործում են կավագործության, երգի, դարի, թասերական խմբակներ: ՆԱՄ-ում կայացած միջոցառմանը սոցիալական կենտրոնների, դրանց գոյության գործում հայ Առաքելական եկեղեցու հանձնառության մասին էր Աժարակի Սուրբ Մարիամե

րադես գեղանկարչուհի Սաթենիկ Հովսեփյանի դերը՝ ներկայացված աշխատանքների հեղինակների գեղարվեստական դասիակության գործում:

ՆԱՄ-ում Արագածոտնի թեմի Աժարակի «Սուրբ Մարիամե» եւ Սաղմոսավանի «Հայրոդաց տուն» սոցիալական կենտրոնների Կառավարության կողմից ցուցադրված էին նաեւ Անահիճ Գասարյանի երկու սասնյակ գեղանկարներ: Լինելով «Ամբո Հայասանի հիմնադրամ»-ի սոցիալական ծրագրերի եւ աղեսների ղիկերի կառավարման ծրագրերի համակարգող՝ աշխատանքի բերումով առնչվել է կենտրոնների արվեստի ճյուղերով զբաղվող սաների եւ ուսուցիչների հեճ, եւ ահա մի օր իր ձեռքն են սվել վիճինն ու աեղ լորձիւր նկարել, ոնց անում են այստեղ, սկսելով «գոյից», չունենալով մասնագիտական հիմք, բայց ունենալով շնորհ եւ ցանկություն: Անահիճն, իհարկե, երկար սարիքներ լրջրեն զբաղվում է գործունագործությամբ, ունի ժողովրդական վարդեսի կոչում, բայց վրձինն առաջին անգամ էր ձեռքն առնում: Եվ ահա մեկուկես սարի է անցել, եւ նրա գեղանկար աշխատանքները կարելի է դասել մասնագիտացած նկարիչների գործերի շարքը: Նա շարունակ սովորում է, հեճտողկանորեն հմնություններ ֆաղում սարքեր աղբյուրներից, ուսումնասիրում եւ նկարում՝ իր ազատամանակը հիմնականում սրամարելով նկարչությանը: Արդյունում ծնվում են ծաղկանկարներ՝ մեկ ֆոնո, եթերային, մեկ ցայտուն վառվռում, ջրի բնական թափանցիկությամբ ծաղկամաններով, մասյուրմոտներ՝ մրգերով ու կավե սափորների բնական գունափոխմամբ եւ դղնձամանների զրնգունությամբ: Ոնց Անահիճն է ասում՝ աշխատանքն ու ջանադրությունը գլխավոր դայմանն են արդյունքի հասնելու համար, եւ նա հազար անգամ ճիտ է...

եկեղեցու հոգեւոր հովիվ Տեր Փառեն ֆահանա Առաքելյանի խոսքը: Իսկ «Չանգակասուն» ՀԿ սնօրեն Կարինե Գրիգորյանը մամրամասներ հաղորդեց սարվող աշխատանքների մասին՝ ընդգծելով ուսուցանողների, մասնավոր-

Ասեղնագործության թագուհին՝ «մարաչը»



Հայ ասեղնագործության մեջ գոյություն ունի յուրահատուկ մի կարասեսակ, որն անվանում են «մարաչ», որի հայրենիքը եղել է Կիլիկիայի Մարաչ ֆաղաֆը:

«Մարաչը» օգտագործվում է ինչդես զգեսների, այնդես էլ բազմոցների, բարձերի, թեւոնցների, սեղանի սփռոցների վրա:

Այս կարի սեսակը ամեն-

նադժվարներից է: Հնում նշանավող աղջիկը իր օժիտում դեճ է ունենար առնվազն 6 ասեղնագործած իր, որը հիմնականում լինում էր «մարաչի» գործ:

«Առ աղիկ ու թելիկ, որ չասեն աղաթի կնիկ»:

Եվ աղջիկները ոգեւորվում էին, որովհեճեւ արդեն դա իրենց դասիվն էր: «Մարաչ» ասեղնագործությունը լինում է երկու սեսակ՝ հարթակար եւ հյուսվածակար: Ասեղնագործությունը զարդանախերով՝ ամենահարուստ կարն է: Չարդանախերում հանդիմող Տ նշանը շաս կարելու է մշակութաբանական սեսակեճից:

2011թ ին Մարաչի հայրենական միությունը հավաքելով 150 վարդեսների, հիմնականում Հայեղ ֆաղաֆից, աշխատանքները հրասարակել է գիրք-ալբոմ:

Մարաչ ֆաղաֆում աշխատել են սեղական կամ ներմուծված բամբակե կտորի վրա, որը կոչվել է խասսա: Մարաչի բուն կտորը կոչվում է էղեմեգեր: Հիմա մեծամասնությամբ «մարաչի» ասեղնագործությունը անում են թավիճի լավագույն սեսակների վրա: «Մարաչը» ասեղնագործական սեսակը օգտագործվում է ոչ միայն աշխարհիկ կյանքում, այլեւ եկեղեցիներում: Խորանի վարագույրները, Ավեսարանի հիանալի կազմերը նույնդես «մարաչի գործ» են եղել: «Մարաչով» արված ուրել գործ ունի մեծ արժեք: Մեկին



նվիրելով «մարաչի գործ», դրոմ նրան կարժանացնեճ մեծ դասվի:

ՇՈՒԿԱՆԻԿ ԱՄԵՆԱՆՈՎԱՆ
ՀՊՄՀ Լրագործության 1-ին կուրսի
ուսանողուհի



ՔՐԻՍՏԻՆ ԿԵԼԵՆՅԱՆ

«Արվեստը խենթությունն է».
Ակարիչ Միխայել Հարությունյան

Նկարիչ Միխայել Հարությունյան, 25 տարեկան, բայց ոչ նոր անուն հայ կերտարվեստում: Միխայել Հարությունյանը նկարել սկսել է վաղ մանկությունից, ինչպես բոլոր երեխաները, սակայն չի դադարել, ինչպես նրանցից շատերը. միայն մի դեպք էր, երբ զբաղվում էր երաժշտությամբ, թվում էր դա է արվեստի իր ճանապարհը: «Ցանկությունները շատ դարձային եղան մեզ համար, եւ նկարչությամբ զբաղվող եղբայրս վերջնականապես սկսեց զբաղվել երաժշտությամբ, իսկ ես հրաժարվեցի երաժշտարվեստից եւ սկսեցի իմ ուղին նկարչության ուղիով»,-մեզ հետ զրույցում նշում է Միխայել Հարությունյանն ու համեստորեն հավելում՝ անհասական չորս ցուցահանդես է ունեցել, առաջինը՝ երբ ընդամենը 12 տարեկան էր:

ժամանակն էր զարգացնել բնասուր սաղանդը. Միխայելը երկու տարի դասեր է առել նկարիչ Էդվարդ Սասունի մոտ, իսկ 2016թ-ին ընդունվել Գեղարվեստի ակադեմիա, ուսանել Արամ Խաբեկյանի եւ Արթուր Գովհաննիսյանի արվեստանոցում. «Դա գիտելիների եւ փորձի ձեռքբերման ժամանակաշրջանն էր ինձ համար»,- հավելում է Միխայելը:

Նկարչի սաղանդի արդյունքը նրան մտադրեց ուղեկցող շրջանակից հաջողություններն են ոչ միայն հայրենիքում, այլև նրա սահմաններից դուրս: Ընդամենը վերջերս՝ 2021-ին, ԱՄՆ-ում «Catholic Institute»-ի կազմակերպած «Sacred Art Prize - 2021» միջազգային մրցույթում արժանացավ 1-ին մրցանակի, իսկ հեղինակավոր «Figurativas-2021» -ում նրա աշխատանքը ճանաչվել է լավագույններից մեկը եւ 4 ամիս ցուցադրվել Բարսելոնայի ժամանակակից արվեստի եվրոպական թանգարանում: 2016 թվականին, երբ Միխայելը դեռ 1-ին կուրսի ուսանող էր, արժանացավ Հայաստանի Թեմայան մեծապատիվ միության «Վահան Թեմայան» մրցանակի՝ դառնալով

«Կերտարվեստ» անվանակարգի ամենամեծ մրցանակակիրը: Պարգևներ, հաղթանակներ, միջազգային բազմաթիվ մրցույթների մրցանակները Միխայելի համար յուրաքանչյուր հաճելի գնահատական են, սակայն նկարչի ստեղծագործական կյանքի ամենաադախտաբեր դարձրածը ստեղծագործական դարձրած առիթ հանդիսացավ. նրա «Կասարվեց» կսավը, որ դասկերում է Հիսուս Արիստոսի խաչելությունը, վերջերս օծվեց Երուսաղեմում եւ իր մեծական տեղը



զգավ Սուրբ Հարության օգնություն՝ Քրիստոսի գերեզմանի մոտ: Մեզ հետ զրույցում Միխայել Հարությունյանը խոստովանում է՝ իրադարձությունն

իսկապես արժանացել էր իր կյանքում, որից հետո որոշ ժամանակ ձեռքը վրձին չէր վերցնում. եղածը կարծես հոգեւոր մեծ դարգելի էր:

ցումներով եւ յուրաքանչյուր ներշնչմամբ:
Նկարչին իր տուն-արվեստանոցում ամեն օր «հանդիպում է» տարբեր տարիների իր ստեղ-

ծագործություններին: Հեղինակի խոսքով՝ դա յուրաքանչյուր նկարաբան է իր դաստիարակության մասին, թե որտեղից է եկել, որտեղ է հիմա եւ ուր կարող է հասնել. «Իմ սկիզբն անընդհատ իմ աչքի առջեւ է»:

Անցյալի եւ թերությունների մասին խոսելիս Միխայելը խոստովանում է՝ ավելի վաղ շրջանում եղել են դասեր, որ ցանկություն է ունեցել նոր շրջանում ցնցել աշխատանքները, սակայն մտափոխվել է՝ դաստիարակությունն ուղղելու կարիք եւ անհրաժեշտություն չունի, դրանից միայն դասեր դեռ է փառել:

Միխայելը մեզ հետ զրույցում վստահեցնում է՝ իր առաջին ֆինադաքսը հենց ինքն է, ապա ծնողները, որոնք մեծ դեր են ունեցել նկարչի կյանքում՝ ստեղծագործական ճանապարհին ամուր կանգնելու համար: Ավագ արվեստակիցների հետ եւս մտադրեց կապի մեջ է. նրանցից խորհուրդներ է լսում, հաշիվ մտնում:

Նկարչի մոտ այսօր էլ ստեղծագործական բուռն շրջան է. ստանում է դասերը աշխարհի տարբեր անկյուններից: Նա հոգատարությամբ է հիշում 17 երկրում՝ եկեղեցիներում, թանգարաններում եւ մասնավոր հավաքածուներում դասերը աշխատանքները, բայց առանձնացնում է մեկը. հայազգի համահայտ ջազ-դասնակահար, գործարար Ավո Ուլեզյանը իր դիմակարգը հենց Միխայել Հարությունյանին էր վստահել, երբ նա դեռ 16 տարեկան էր: Ավելի ուշ այդ դիմակարգը տվել էր ամերիկյան «La Cohoba» ամսագրի շաբաթագրի: «Գույնն ինձ համար ասելիք փոխանցելու միջոց է, ոչ թե կարեւորություն: Մինչ այս ստեղծագործել եմ շատ ժամերում, աշխատել տարբեր նյութերով»,-նշում է Միխայել Հարությունյանն ու հավելում՝ արվեստը խենթությունն է, անկասկածաբար խենթություններ եւս հնարավոր են:

Իսկ մինչ այդ խենթություններն իրականություն կդառնան, Միխայելը հաջորդ տարի կմեկնի արժանապատիվ կախարհագրորդի ի վերուստ սրված այն շնորհը, որ երիտասարդ հեղինակի համար կնախանձի նոր ուղի՝ ծնունդ տալով իր զգայուն ներաշխարհի գեղարվեստական արժանատիություններին:

«Վերածննդի 10 հանճարներ» միջազգային նախագիծը

Դեկտեմբերի 2-ին՝ ժամը 15:00-ին, ժամանակակից արվեստի թանգարանում (Երեւան, Մաշտոցի 7) տեղի ունեցավ «Վերածննդի 10 հանճարներ» խորագրով մուլթիմեդիային ցուցահանդեսի բացումը: Ցուցահանդեսին ներկայացված են Վերածննդի դարաշրջանի (Վաղ, Բարձր, Ուշ) իտալացի 10 աշխարհահռչակ նկարիչներ՝ Բոտիչելլի, Բելլինի, Դա Վինչի, Միքելանջելո,

Ռաֆայել, Ջորջոնե, Վենետո, Տիցիան, Տինտորետո, Վերոնեզե: Վերածննդի հիմնական գաղափարախոսությունը հումանիզմն է՝ մարդու ճանաչումը որդես բարձրագույն արժեք. մարդու հանճարը, մարդկային մտքի եզակի եւ արժանավոր կարողությունները, մարդու մարմնի գեղեցկության փառաբանումը: Ցուցադրությանն այցելուները կծանոթանան արվեստ-

զեսների ամենաառաջին գլուխգործոցներին: ժամանակակից դարձվածքները հազեցված է անիմացիայով եւ 3D էֆեկտներով՝ դասական երաժշտության ուղեկցությամբ: Հայերենով եւ ռուսերենով այցելուները կծանոթանան արվեստագետների կենսագրության կարեւոր փաստերին: Ցուցադրության մասնակիցները օգտագործված կլինեն

02.12.2022-15.01.2023
ՄՈՒԼՏԻՄԵԴԻԱԿԱ ՑՈՒՄԵՍՏԱՆՆԵՐ | МУЛЬТИМЕДИЙНАЯ ВЫСТАВКА
ՆԱՐԿՈՂ ԿՏԱՎՆԵՐ
ДВИЖУЩИЕСЯ ПОЛОТНА | ПОТЕНЦИВ ЭПОХИ ВОЗРОЖДЕНИЯ
ՐԻՏԻՇԵԼԼԻ, ՄԻԿԵԼԱՆԺԵԼՈՒ, ԴԱ ՎԻՆՇԻ, ՏԻՇԻԱՆ...
БОТТИЧЕЛЛИ, МИКЕЛАНДЖЕЛО, ДА ВИНЧИ, ТИЦИАН...
ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԵՏՅԱՆԻ ՈՒՐ, 7
ՏԵԼ. 55 95 87
ԵՐԵՎԱՆ, ՊԻ Կ. ՄԱՍՏՈՑԻ 7
ՏԵԼ. 55 95 87

Վերածննդի դարաշրջանի նկարիչների 3-6 մետրանոց հսկայական շարժվող նկարներով: Ցուցադրությունը կգործի մինչև 2023 թվականի հունվարի 15-ը: ԵՐԵՎԱՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՆ ԹԵՄԱՆԻ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

